

Majetek podniku a zdroje financování majetku

Autor: Ing. Bc. Martin Svoboda, DiS., MBA

OBSAH

1. Majetek a jeho formy v podniku
2. Členění obchodního majetku
3. Dlouhodobý majetek
4. Oběžný majetek
5. Zdroje financování majetku
6. Vlastní zdroje
7. Cizí zdroje
8. Celkový přehled

MAJETEK A JEHO FORMY V PODNIKU

Podnik potřebuje k plnění své podnikatelské činnosti různé prostředky. S těmito prostředky hospodaří. Souhrn hospodářských prostředků podniku se označuje jako obchodní majetek.

Obchodní majetek jsou všechny prostředky použity v činnosti podniku. Pro účetnictví je charakteristické, že se na majetek dívá ze dvou hledisek:

- dle jeho konkrétní formy (složení),
- dle hlediska zdrojů, ze kterých byl financování.

ČLENĚNÉ OBCHODNÍHO MAJETKU

Majetek podniku se člení na:

- Dlouhodobý majetek – slouží v podniku dobu delší než jeden rok, neztrácí svoji formu, pouze se opotřebovává:
 - a. dlouhodobý hmotný majetek,
 - b. dlouhodobý nehmotný majetek,
 - c. dlouhodobý finanční majetek.

- Oběžný majetek – mění se z jedné formy ve formu jinou, dochází k jednorázové spotřebě
 - a. zásoby,
 - b. krátkodobý finanční majetek,
 - c. pohledávky.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

a) Dlouhodobý hmotný majetek:

- nemovitý – pozemky, budovy, stavby bez ohledu na výši ocenění,
- movitý – samostatné movité věci s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění 80 000 Kč.
Stroje, zařízení, dopravní prostředky.

Pozn.: Vše co je pod hranici 80 000 Kč = drobný hmotný majetek.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

B.II. Dlouhodobý hmotný majetek

B.II.1. Pozemky

B.II.2. Stavby

B.II.3. Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

B.II.4. Pěstitelské celky trvalých porostů

B.II.5. Základní stádo a tažná zvířata

B.II.6. Jiný dlouhodobý hmotný majetek

B.II.7. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek

B.II.8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

B.II.9. Oceňovací rozdíl k nabytému majetku

DLOUHODOBÝ MAJETEK

Ocenění dlouhodobého hmotného majetku

Správné ocenění dlouhodobého majetku je ve vztahu k tomuto majetku jedním z nejdůležitějších úkonů účetní jednoty. V souladu s ustanovením § 24 odst. 1 ZoÚ je účetní jednotka povinna oceňovat majetek a závazky v českých korunách způsobem podle ustanovení tohoto zákona. Při ocenění dlouhodobého majetku je důležité, zda byl předmětný hmotný majetek **nabyt nákupem, vlastní výrobou, darováním** atd.

Pořízení dlouhodobého hmotného majetku koupí se tento majetek oceňuje pořizovací cenou, a to ke dni uskutečnění účetního případu. **Pořizovací cena** je cena, za kterou byl majetek pořízen včetně vedlejší pořizovacích nákladů (například doprava, montáž, clo apod.). Za **vedlejší pořizovací náklady nelze považovat** kurzové rozdíly, opravy a údržba pořizovaného dlouhodobého hmotného majetku ani smluvní pokuty a úroky z prodlení.

U dlouhodobého hmotného majetku pořízeného vlastní činností se tento majetek oceňuje **ke dni uskutečnění účetního případu vlastními náklady** (vlastní výrobou). Vlastní náklady jsou veškeré přímé náklady a nepřímé náklady bezprostředně související s vytvořením dlouhodobého majetku vlastní činností (tzv. výrobní režie), popř. nepřímé náklady správního charakteru.

Dlouhodobý majetek **nabytý darováním** (bezúplatně) se oceňuje tzv. **reprodukční cenou**, a to opět ke dni uskutečnění účetního případu. Reprodukční cenou se oceňuje i majetek nově zjištěný a dosud v účetnictví nezachycený, například z důvodu inventarizačního přebytku.

Reprodukční cenou se rozumí cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. V souladu s účetními předpisy je dostačující pro stanovení reprodukční ceny tzv. **odborný odhad**, pro daňové účely je však nutné stanovit reprodukční pořizovací cenu na základě zákona o oceňování majetku.

K rozvahovému dni pak účetní jednotky oceňují dlouhodobý hmotný majetek na bázi historické ceny snížené o případné kumulované odpisy a vytvořené opravné položky (tzn. **v zůstatkové ceně**).

K rozvahovému dni však může dojít k situaci, že tržní ocenění dlouhodobého hmotného majetku neodpovídá zůstatkové hodnotě dlouhodobého majetku zachyceného v účetnictví.

V takových případech je nutné v souladu s principem **zachování zásady opatrnosti** účetní jednotky použít tzv. **metodu nižší ze dvou cen**.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

b) Dlouhodobý nehmotný majetek:

- použitelnost dlouhodobého nehmotného majetku je delší než jeden roka a výše ocenění je 60 000 Kč,
- jedná se o patenty, software, licence, know how.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

Nehmotný majetek(dříve § 32a)

S účinností od 1. 1. 2021 byl nehmotný majetek pro daňové účely zcela zrušen. Nehmotný majetek pořízený od 1. 1. 2021 již není majetkem, ze kterého se počítají daňové odpisy. Pro účely daně z příjmů se s tímto novým majetkem a jeho technickým zhodnocením bude zacházet jako s drobným majetkem, pokud jeho pořizovací cena překročí účetní hranici, tj. hranici stanovenou účetní jednotkou pro zařazení do dlouhodobého nehmotného majetku. Pro stanovení základu daně tak společnost převezme účetní odpisy.

V praxi to bude znamenat, že do hranice určené účetní jednotkou pro zařazení do dlouhodobého nehmotného majetku může být pořizovací cena nehmotného majetku a jeho technického zhodnocení zaúčtována jednorázově do nákladů.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

Dlouhodobý nehmotný majetek upravuje [zákon o účetnictví, vyhláška č. 500/2002 Sb.](#) k zákonu o účetnictví a [České účetní standardy č. 013](#).

Ve výkazu rozvahy je dlouhodobý nehmotný majetek řazen následovně:

- **B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek**
 - B. I. 1. Nehmotné výsledky vývoje
 - B. I. 2. Ocenitelná práva
 - B. I. 2. 1. Software
 - B. I. 2. 2. Ostatní ocenitelná práva
 - B. I. 3. Goodwill
 - B. I. 4. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
 - B. I. 5. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek a nedokončený nehmotný majetek
 - B. I. 5. 1. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
 - B. I. 5. 2. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

DLOUHODOBÝ MAJETEK

Ocenitelná práva (účet 014)

- Na účtu 014 – Ocenitelná práva se účtují zejména výrobně-technické poznatky (know-how), licence, předměty průmyslových práv a jiné výsledky duševní tvořivé činnosti, které jsou předmětem ocenitelných práv, a to jak nabývaných, tak poskytovaných. K tomu lze stručně uvést:

Předměty průmyslových práv jsou právo k vynálezu, užitému vzoru, průmyslovému vzoru, zlepšovacím návrhům, k topografii polovodičových výrobků, dále šlechtitelské právo, právo k ochranné známce, právo na označení původu výrobků a právo k obchodnímu jménu.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

Dlouhodobým nehmotným majetkem nejsou:

- znalecké posudky,
- průzkumy trhu,
- návrhy propagačních a reklamních akcí,
- plány rozvoje,
- certifikace systémů jakosti,
- software pro řízení technologií nebo pro zařízení, která bez tohoto softwaru nemohou fungovat.

Účetní jednotka může rozhodnout, že dlouhodobým nehmotným majetkem také nejsou:

- technické audity,
- energetické audity,
- lesní hospodářské plány,
- plány povodí.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

c) Dlouhodobý finanční majetek:

- jedná se o cenné papíry,
- doba držení cenných papírů je delší než 1 rok.

061 – Podílové cenné papíry a podíly – ovládaná nebo ovládající osoba,

062 – Podílové cenné papíry a podíly v účetních jednotkách s podstatným vlivem,

063 – Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly,

069 – Jiný dlouhodobý finanční majetek.

DLOUHODOBÝ MAJETEK

Oceňování dlouhodobého finančního majetku

Oceňování cenných papírů a podílů je poměrně složitou záležitostí. Pokusme se alespoň v základním pojetí představit:

- ocenění při pořízení,
- ocenění při vyřazení,
- ocenění k rozvahovému dni (ke dni sestavení účetní závěrky).

OBĚŽNÝ MAJETEK

Oběžný majetek:

a) Zásoby:

- Materiál – předměty slouží k výrobě výrobků.
- Zboží – jsou věci koupené za účelem dalšího prodeje.
- Výrobky – vlastní výrobky, které podnik vyrábí za účelem prodeje.
- Zvířata - pouze však mladá, ve výkrmu či drobné zvířectvo.

OBĚŽNÝ MAJETEK

OBĚŽNÝ MAJETEK

materiál

1. základní suroviny

- (přechází do výrobku, tvoří podstatnou část výrobku)

2. pomocné látky

- (součást výrobku, dotváří odlišné vlastnosti výrobku)

3. provozovací látky

- (potřebují se pro výrobu – pohonné hmoty, oleje, čisticí prostředky...)

4. náhradní díly

- (pro vlastní spotřebu podniku – nákup pro sebe – např. jedna součástka, která bude k dispozici pořád)

5. vratné obaly

- (přepravky, kontejnery, lahve, basy, bomby...)

6. drobný majetek

- (nářadí, nástroje,...)

OBĚŽNÝ MAJETEK

nedokončená výroba

- je ve stavu, kdy ho nemůžeme prodávat
- materiál prošel určitými technologickými operacemi, ale celý výrobní proces ještě není dokončen

polotovary vlastní výroby

- dají se prodávat, odděleně skladovat, obvykle je to část finálního výrobku (konečného) – většinou náhradní díly

výrobky

- v podniku jsou shromažďovány ve skladu, než se exportují odběratelům (odbytový sklad – maloobchod, velkoobchod)

OBĚŽNÝ MAJETEK

b) Krátkodobý finanční majetek:

- Peníze v hotovosti – pokladna.
- Peněžní prostředky na bankovním účtu.
- Ceniny – poštovní známky, kolky, telefonní karty, stravenky, dálniční známky.
- Cenné papíry – splatnost a prodej do jednoho roku.

c) Pohledávky:

- Pohledávka je nárok podnikatele na úhradu peněžní částky od dlužníka.

OBĚŽNÝ MAJETEK

Pořízení

- a) nákup
- b) vlastní výroba
- c) vklad společníka
- d) bezúplatné nabytí (dárcovství, dědictví,...)
- e) vyčleněním z osobního vlastnictví
- f) prostřednictvím dodavatelsko-odběratelských vztahů

OBĚŽNÝ MAJETEK

Postup při nákupu

1. výběr dodavatele

- kvalita, cena, rychlost dodání, reference (spolehlivost), hospodářský úspěch, způsob dopravy

2. sjednání dodávky

- objednávka – kupní smlouva

3. uskutečnění dodávky

- dodací list, faktura

4. převzetí od dopravce

- hrubý příjem a čistá přejímka

5. skladování

- příjemka, skladní karta, výdejka

6. výdej ze skladu

OBĚŽNÝ MAJETEK

Druhy zásob

- Běžná zásoba
 - výše zásoby, pro uspokojení běžné potřeby
- Pojistná zásoba
 - musí být vždy v podniku
 - musí krýt zpoždění dodávce popřípadě zvýšenou spotřebu
- Technická zásoba
 - používá se, pokud se musí materiál před výrobou upravit
- Příležitostní zásoba
 - využití slev a výprodejů
- Minimální zásoba
 - množství, kdy se musí objednat materiál, aby při příchodu dodávky byla na skladě alespoň pojistná zásoba
- Maximální zásoba
 - množství, které by zásoba neměla přesáhnout
- Optimální zásoba

CELKOVÁ ZÁSoba = BĚŽNÁ + POJISTNÁ + (TECHNICKÁ + PŘÍLEŽITOSTNÍ)

MINIMÁLNÍ ZÁSoba = DODACÍ LHŮTA x PRŮMĚRNÁ DENNÍ SPOTŘEBA + POJISTNÁ ZÁSoba

ZDROJE FINANCOVÁNÍ MAJETKU

Zdroje financování majetku vyjadřují, jakým způsobem podnik opatřil svůj majetek.

Rozdělujeme na:

- vlastní zdroje – vlastní kapitál,
- cizí zdroje – závazky.

VLASTNÍ ZDROJE

Vlastní kapitál je tvořen součtem dlouhodobého majetku, oběžného majetku po odečtení závazků.

Vlastní kapitál = majetek – závazky.

VLASTNÍ ZDROJE

Vlastní kapitál je jmění majitelů nebo společníků firmy. Čím větší je jeho podíl na celkovém jmění, tím více je podnik finančně stabilní. V rozvaze se vykazuje na straně pasiv.

Dosahuje-li podnik zisku, vlastní kapitál roste, v případě ztráty klesá. Je-li celková hodnota aktiv nižší než pasiv, jedná se o tzv. záporný vlastní kapitál.

VLASTNÍ ZDROJE

Tvoří ho:

- základní kapitál, který se skládá z peněžních i nepeněžních vkladů společníků, zapisuje se do obchodního rejstříku,
- kapitálové fondy – např. emisní ážio (tj. rozdíl mezi prodejní a nominální cenou akcií),
- fondy ze zisku, do nichž patří rezervní fond nebo ostatní fondy, které si stanoví sama společnost,
- nerozdělený zisk – slouží k investicím do rozvoje podnikání, rozděluje se mezi rezervní fondy.

CIZÍ ZDROJE

Závazek vyjadřuje povinnost účetní jednotky uhradit věřiteli určitou částku ve stanovené lhůtě (dluh).

a) Úvěry:

- jsou to peněžní prostředky, které si podnik půjčil od banky na základě smlouvy o poskytnutí úvěru. Podnik musí do určitého data splatit úvěr a platit poplatky za úvěr. Úvěry jsou krátkodobé a dlouhodobé.

CIZÍ ZDROJE

b) Závazky vůči dodavatelům:

- Závazek vznikne když firma odebere něco od jiné firmy, dodavatel dodávku fakturuje a odběratel je povinen zaplatit fakturu ve stanoveném termínu na faktuře

c) Závazky vůči zaměstnancům, zdravotní pojišťovně, správě sociálního zabezpečení.

d) Závazky vůči finančnímu úřadu.

CELKOVÝ PŘEHLED

Obchodní majetek	Zdroje financování majetku
<p>Dlouhodobý majetek:</p> <ul style="list-style-type: none">○ dlouhodobý hmotný majetek (stavby, auta atd.),○ dlouhodobý nehmotný majetek (software atd.),○ dlouhodobý finanční majetek (CP).	<p>Vlastní zdroje:</p> <ul style="list-style-type: none">○ základní kapitál,○ kapitálové fondy a fondy ze zisku.
<p>Oběžný majetek:</p> <ul style="list-style-type: none">○ zásoby (výrobky, zboží, materiál),○ krátkodobý finanční majetek (pokladna, BÚ, ceniny, CP do 1 roku),○ pohledávky.	<p>Cizí zdroje:</p> <ul style="list-style-type: none">○ úvěry,○ závazky (dodavatelům, zaměstnancům, FÚ atd.

Zdroj: Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

